

REGÉLŐ.

Pesten vasárnap december 31^{kén} 1837.

Megjelen társával együtt hetenként kétszer vasárnap és csütörtökön Félévi díjja helyben képekkel 5 ft. borítéktalanul; postán 6 ft. pengőben. Budapestiek évnegyedenként is válhatnak példányt. A' folyóiratnak egyes száma, vagy képe 12 kr. p. p.

ELBESZÉLÉS.

Titkolt szerelem.

(Vége.)

Midőn egy napon a' fenyvesben bolyongék, Fáy András egyik meséjében vig játékhoz való tárgyat találtam, mellyhez némely esetek, mellyeket útamban látek, még több satyrai anyagot nyújtanak. Egy szép kilátással kinálkozó házacska bérlek-ki, mellynek ablakából a' Kőhegyre (Kamena hura) láthattam.

Itt éltem életemnek legszebb 's legnyugalmasabb 3 hetét. Este és reggel vig játékomon dolgoztam; naponnan a' sötét fenyvek árnyában, hegy oldalakon mászkálék; megjártam a' völgyet; andalogtam a' folyam partján; kirándulék Zboró erdő koszorús ormára; felhágtam Makovicza romjaihoz, melly egykor Rákóczyt uralta. Egy pár napra átrándultam Kézsmárkra, melly a' Poprád igéző partja mellett szeliden terül-el; innen a' lomniczi hegycsucsra vezettetém magamat, honnan a' legelragadóbb kilátás esik. Ah mint erősít, mint vidámit e' hegyen a' tiszta, szűrt lég; mint bájólnak a' mosolygó rétek, a' regényes völgyek! Itt ismét boldognak 's fiatalnak érzi magát az ember; szelleme határtalanul csapong; kebléből a' bú, testéből a' fájdalmak eltűnnek; szabadnak, könnyűnek érzi magát, mint a' havasi sas. Ah, fájdalom, alig száll-le a' magasból, alig lép a' fenyérre, a' városba, ismét meglepik a' lelket és testet csigázó gyötrelmek.

Bevégezvén vig játékomat, a' visszatérésre is kelle gondolnom. Kassának, Miskolcznak mentem; ez utóbbiból kirándultam a' diósgyőri várrmot és vas hámort megnézendő; innen Egren keresztül, hol Dobó emléke nagy gondolatokat költött lelkemben; hol az új pompás basilica tiszteletére gerjesztett, hol a' borteremő Eged kupjáról elragadtatva néztem az eleven zölddel bevont termékeny völgyet; Parádra mentem, Hygiejának e' nem régiben keresetté lett tanyájára. Itt szinte egy hetet tölték; a' természet szépségével eltelni nem akaró lelkem majd Mátra iszonyú szikláira, majd a' szelid völgybe vitt, örömmel néztem az üveg hutában folytatott

élénk munkát; nehéz kebellet álltam Sirok omladványai között, és bámulva néztem azon két hegyes kőszálat a' vár előtt melyekről a' köznép azt regéli, hogy kővé vált szerzetes és némberek lennének; bámulva néztem a' természetnek nagyszerű alkotmányait a' szeszélyes alakú hegyek elrendezésében; fenséges érzelmekkel tölt kebellet bucsúztam e' regényes tájról, és Nógrád, Hont, Bars és Nyitra megyéken sebesen mentem keresztül Csalóköz-felé, hová minél hamarabb eljuthatni fontos okaim voltak. Először Somorján egy iskolatársamat valék megkeresendő; másodszor ide nem messze feküdt Jóka is, hova a' báróné és tábornok meghívtak. Ninát még egyszer látni igen vágytam. Egy szép augusztusi alkonyon kastélyukba érkeztem.

Csalóköz igen szép térföld; aranykalászszal dús földek, buján sarjadzó rétek, gazdag gyümölcsös kertek, csinos faluk tarka vegyületben tűnnek-fel az utazó szeme előtt. Hajdani „aranykert” nevezetére mindenképpen méltó.

Csinos, vörös tetővel emelkedik a' tábornok kastélya; erkélye hat nyulánk doriai oszlopra könyököl, és a' honi Flora magzataival bőven elhintett kert, leirhatlan kedves illatgőzbe burkolja az épületet. Az éjszaki látkörön Karpátnak égbe meredező hegyei látszatnak kékes gőzben.

Engem, a' kocsiból kiszállót, a' báróné és leánya fogadtak-el, még pedig legmegelőzőbb nyájassággal. A' tábornok, kit minden órán vártak, még Töplíczen mulatott. De kiki képzelheti mint fogott-el a' bámulás, midőn a' terembe lépve Henriket pillantám-meg, ki a' kereveten ült, és a' Regélőt olvasá.

„A tábornok küldé előre — sugá fülembe a' báróné — hogy lássa, mint van Nina, ki az óta terhes beteg volt.”

„Valóban? —” — kértem a' deli hölgyhez fordulva.

„Azonban már jobban van; Henrik pedig, ki egy uttala' komáromi parancsnokhoz hivatalos leveleket is vitt, hol várhatná-be alkalmasbb helyen a' tábornokot mint itt. Azon kívül vőm is úgy akarja, kit egy hét óta már minden órán várunk.”

„Tehát már egy hét óta van itt Henrik?” — kértem a' bárónét, ki gondolatomat azonnal kitalálva csendes nyugodtsággal mondá:

„Ne aggódjék ön; egy az, már ismeri leányomat; más az, hogy ez idő alatt, mióta velünk van, egész napon át csak egy pillanatra sem hagytam őket egyedül.”

E' részben valót szóllt. Nina folytonosan anyjával volt és himzett vagy kötött: mi több, Henrik még a' kerti sétákon sem volt

vele egyedül. Azt is meg kell azonban jegyezni, hogy Nina minden ilyes alkalmat került.

Henriknek magatartása különös volt. Testében a' legkissebb ér a' leggyengédebb szerelmet látszék lehelni; de mind e' mellett sem árulá-el egy szócska, egy tekintet is keblének titkát. Mi több, ismét vidám volt; a' multságokban részt vön. Arczán az emésztő bűnak nem látszék oly szembetűnő nyoma, 's szemei több; tüzzel ragyogának. Csak most tapasztalám, hogy az ifjú magát kedveltető, jól nevelt, 's finom tapintású volt; mivel, nemes lelkülete biztossággal 's még is szerénységgel párosított sok felsőbb eszmét. Szóval, több, eddig elé rejtett szép tulajdont fedezék-fel-benne, mellyek egyenként is elégségesek lehettek a' legbüszkébb szív meghódítására.

A' báróné egy hirlapi cikket olvasott-fel előttünk, melly bizonyos öngyilkosról szólt.

„„Boldogtalan!“ — sohajtá Nina majd oly hangon, melly a' tettet helyeselni látszék.

„„Kába!“ — kiáltá Henrik megvetőleg.

„Nemde, ön nem vetemednék hasonló örütségre?“ — kérdezém élénken.

„„Én, uram, valóban nem! Mert ön gyilkosság által igen nagy boldogságtól fosztjuk-meg magunkat.

„Minő boldogságtól?“

„„Meghalhatni azért, kit szeretünk!“

Helyesen, gondolám magamban; ő még most is szereti, mit mondok, szereti? imádja Ninát; de keblét szelid türelemmel acélzá-meg; már ezentul elég ereje leend, az indulatok zajával megvívni 's győzni.

A' báróné legújabb regényének felolvasását ajánlá. Az ajánlást elfogadám, 's azon reménnyel, hogy az íróné önszerelme legyőzendi az anya vigyázékonyságát, és lelkesedésében Henriket Ninával felejtendi; azon reményben, mondom, hogy az epedő ifjúnak egy kéjes pillanatot szerezhetek, írószobájába kísérem ezen pseudo Genlist.

Csalatkoztam; Henrik a' legkedvezőbb pillanatokat sem akará használni. A' regénynek olvasása, mellyet vértanúi türelemmel hallgattam végig, kissé soká tartott. E' közben Nina (mint hallám) szomorú 's andalgó dalokat énekelt zongorája mellett; de csak magára volt, mert Henriket a' kert sétányain ballagni pillantám-meg. A' terem-be visszatérvén még egyedül találám Ninát, vérpiros bárson karszéken ült fejét kezére gyámitva, 's kisirt szemekkel. Hevesen szökött-fel ültéből midőn beléptem, és mosolygva jött előmbé. E' mozdulatnál zsebkendőjét elejté, mellyet midőn fölemeltem, nedvesnek találék.

És erre véen, hogy könnyűi elárulvák, egy a' kandallón heverő könyvre mutatva, fél enyelgőleg mondá :

„Nemde, ön kinevet? — Ezen regény csalta-ki könyűimet.

En a' könyv címére tekinték — ez anyjának műve volt. Nem volt ugyan e' bizonyítványra szükségem, hogy csalni akarása felől meggyőződjem.

Este élénk mozgásba jött a' kastély. A' helységnek 's környéknek több közbirtokosa látogatásra jött. Nina olly kellemmel fogadá a' vendégeket, olly pajzánan 's enyelgőleg forgolódtott körükben, mintha legkisebb megerőtetésébe sem került volna. Mindenki iránt nyájas, lekötelező volt, kivevén Henriket, kit csak néha néha kért meg a' játszó asztalok elrendezése vagy más illyesmi iránt.

Engem három közbirtokossal vhiszt mellé ültettek; az évültebek piquetet, a' dámák bosztont játszottak; mások ismét sakk-tábla és domino vagy lhombre mellé ültek. Cseregi szolgabíró T o p o l y a i esküttel billiárdozott; Nina pedig a' fiatalságot gyűjté maga körül, és társasági játékot javasolt. A' javaslat öröm-zaj közt fogadtatott-el. A' megyéken még nem mentek-ki divatból a' zálogosdik.

En részemről a' hibákat ismét hibákkal halmoztam, melyek a' pesti vhiszt-játszókat nem legszebb fényben tüntethették-fel játszó társaim előtt. Azonban a' sors könyvében már elvégezve látszott lenni, hogy Nina nekem a' vhisztben szerencsétlenséget hozzon; mert ezuttal is több gondom volt reá, mint a' vhisztre, és szemeim szünetlenül azon körön fűgtek, melynek ő elnöknéje volt.

Henrik a' billiárdozókat nézte. Az ifjabb dámák azonban körükbe szóllították a' szép segédet, és így multságukban akarattja ellen is részesülnie kellett. Ninától meglehetőes távulságban foglalt helyet, és a' zálogok kiváltásánál, melyet ő intézett, minden alkalmat került a' hozzá közelítésre. Egyszer azonban, a' játéknak szigorú szabályai szerint, Henriknek még is megkellett Ninát csókolni. Nina felállott. Ezen pillanatban lelkem szemembe szökött, 's játszó társamnak vörös királyát, melly legbírósb kártyája volt elűtém. Ez elégületlenségét eléggé láttatá, de én keveset figyeltem reá. Szemeim csak a' fiatal hölgyre tapadtak, ki nyugodtan lépett Henrikhez, 's rózsza harmat-ajkát elébe tartá.

Henrik gyöngén, gyöngébben a' virágra lehelő esti lebelnél, illeté a' rózsahab-arcot. Eszméletét, mint vártam, nem veszté-el, képe halványabb vagy pirosabb nem lön. Henrik nyugodt 's hideg maradt. — „Ő még is férjfiú, 's a' szó legteljesb értelmében férjfiú — mondám magamban. — Őt bámulnom 's egyszersmind sajnálom kellett, és e' reménytelen szerelemnek sikert kérő kíváнатim akarattal szálltak keblemből ég felé.

Minden zálog kiváltatott; most egy terem közepén álló kerek asztalhoz ültek a fiatalok; albumokat, rézmetszvényeket nézegettek. Némelyik rajzolt, mások, az őket környező tárgyakat szepiával festék-le. Henrik pedig, egy mellette ülő kis szőke leány iránti udvariságból, angol tollkessel, egy darabka eperfából, remetét faragott. — E munkát francia országi utazásaiban a pyrenei pásztoroktól tanulta. — A' fa kemény 's a' kés éles volt. Egy vigyázatlan pillanatban az utóbbi elsiklik, 's Henrik bal kezének mutató ujján mély sebet vágott. Nina felsikoltott 's elhalaványult. Más pillanatban már kaczagott. A' seb nem volt ugyan veszélyes, de keményen vérzett. Negyedik pillanatban már minden dáma ajánlá zsebkendőjét a' sebesültnek. Angol tapaszt hoztak, 's legalább husz parányi, fejtér, gömbölyű 's ügyes kéz ajálkozik a' seb bekötésére. Munka közben kaczagtak, enyelgtek; mindenik jobban akará tudni másiknál; még sem boldogultak. Azonban a' sebkötés terhes is vala; mert az ujnak második hajlásán ejtetett; és a' kötés legcsekélyebb mozdulatnál lehullott.

„De hát ne mozogjon ön — kiálták a' kis Hygieiák — 's különösen ujját ne mozgassa.“

„Könnyen beszélnek önök szép dámáim; — mondá Henrik — a' mozdulás akaratom ellen történik.“

„Henriknek igaza van! kiálték a' játszó asztaltól — hogy az ujj ne mozduljon, tehát mint a' sebészek szokták —

„Be kell zsidelyezni — szólt közibe Henrik — mint törött karokat vagy lábakat szokták.“

„Igen.“

„De hol kapunk zsidelyt?“ — kiáltá egész társaság nevetve.

„Itt van néhány; 's az asztalról, hol azon pillanatban szüntünk meg játszani, egy kártyát emelék-fel, ha nem csalódom, a' vörös királyt. Ezzel a' sebesült ujját körülkerítém. A' dámák selyemmel rászoriták. A' munka enyelgés 's kaczagás közt bevégeztetvén, sebészeti tudományomhoz az összes társaság szerencsét kívánt.

Henrik a' számadást kérte, 's Nina minden előfordulandó tüszurásuál betegemnek ajálkozik.

Éjfél lett; a' társaság távozik, 's én szobámba vonultam, honnan a' távozó fiatalság zaját még soká hallám.

Reggel tíz órakor a' terembe léptem, 's a' bárónéval beszélgeték. Beszéd közben, legnagyobb bámulásunkra, egyszer csak betoppan a' tábornok, 's vidáman kiáltja felénk:

„Jó reggelt, jó reggelt edeseim!“

„Az egekért, honan jó vejem uram? hisz' az udvaron nem hallánk koci zörejt.

„Igen, mert már 5 órakor jöttem, 's akkor még mindenki édesdeden aludt.“

„Valóban?“

„Senkit sem akartam felzavarni, így egyenesen nőm szobájába menék, ki eleinte nem akará az ajtót felzárni, annyira megrettent.“

„Azt olly rögtöni felzavarásnál bámulni nem lehet.“

„Azt hitte, rablók rohanták-meg a' kastélyt! Szegény, jó asszony! Azonban csak hamar megnyugtattam. — Egésségesek vagytok-e?“

„Hála az égnek!“

„Nem unatkoztatok távollétemben? Mivel töltöttétek az időt?“

„Tegnap társaság volt nálunk, vhisztet, bosztont játszottak.“ —

„Jó hogy említi napam asszony; ezért számadásunk lesz. Ön leányát játékosnévá teszi.“

„En?“

„Igen, igen, kártya játékosnévá. Ugy látszik éjjel nappal kártyán jár esze. Csak képzelje ön — folytatá nevetve — rüdön szobájába lépek; e' vörös királyt találok ott összegyűrve. No's, hát nem nevetséges dolog ez?“

Én kacagásra erőtetém magamat, hogy a' báróné zavarodásáról, ki villám-sujtottként állt, a' tábornok figyelmét elvonjam.

„Lássa ön — kiáltá a' tábornok jó kedvében — lássa ön, a' báróné nem kacag, mert bünösnek érzi magát.“

„O igen, még pedig nagy bünösnek — mondtam magamban.“

Henrik belépett, 's nem sokára utána Nina is. Asztalhoz ülünk, reggelizénk. Ismét magunk körében voltunk, 's azon tartozkodás, azon egykedvűség jelenkezik melly tegnap. Én azonban, ki a' titok leple alá mélyebben tekinték, mennyi szerelmet, mennyi kéjt találék ezen egymást folytonosan kerülő négy szemben, ez összehangzó némaság, pillanat és gondolatokban!

Reggeli után sétálni mentünk; a' kertben a' bárónéval kis ideig magunkra maradtunk, 's e' pillanatban sugám fülébe: „no's nagyság asszonyom, még is azon véleményben van, hogy vallás és elvek mellett a' visszás házasságban veszély nem lehet!“

„Hallgasson ön, a' tábornok közelg“ — sugá szorongva.

A' tábornok csak ugyan felénk jött, 's mosolygva kérdé:

„No's, uram, talált valami darabhoz tárgyat utazásában?“

„Igen, még pedig érdekest!“

„Es vig játékot fog belőle készíteni?“

„Nem, tábornok ur, csak novellát!“

RÖJTÜKI.

ORSZÁG- 'S NÉPISMERTETÉS. Pográny és vidéke

Nyitra vármegyében (Vége.)

T á n c z.

Valamint az éneklés megkülönbözteti az itt lakó magyar nevendéket, melyben kis korától fogva örömet találja: úgy kedves előtte a' táncz-is. — Ezen érzés vele nevededik, vele erősödik. 's hosszas szokás által mint egy természetébe megy által. Tisztesen felöltözve látni, kivált nyári vasárnapokon, nap lehunytakor a' nemzeti táncmulatságra megjelenő fiatalságot, hol a' szende leánysereg a' szerény legénységtől elkülönzött állomásában marad mind addig, míg a' húrok megpendülésére mindenki ön kedvesétől búkk vagy tölgy leveles zöld ágából készült szin alatt a' szívet emelő nemzeti tánczra felszólítatik, mit egész komoly illedelemmel járnak-el.

A' pogrányi köznép öltözetét tárgyzó kép mutatja: 1) A' pórnép előbbkelőjének egyik férjfiát, fűdetlen fővel karszékekben ülve, 's kezében tartva a' vasárnapi ujságot, setét kék színű posztó-dolmányban magyar alakú nadrágban, és csizmában. — 2) Mellette tizenötödik évebe most lépett, 's háttal ráfordult leánya áll, redős musselin szoknyában, búza virág színű selyem köténnyel környezve, leeresztett fonatékba vett és felül alul szalagokkal ékesített hajjal, pillangókkal 's több csillogó szint játszó fodros selyem keszkenővel, vörös, arany, 's ezüst rózsákkal (itt arany pecsésnek neveztetik), cifrázott zöld selyem mellényben (itt pruszlik) — musselin és széles fodrokkal szegett galandos fel üngben, sárga csizmában. E' mellett áll. — 3) Az elsőnek menyje, aranyos csipkével körzött, és fekete selyemmel tarkázott fűkötőben (itt fikető) szalagokkal bokrosan himezve, mit gyenge hó színű fátyol takar; ékesítve nyakgyönggyel, kezében esikos vörös selyem keszkenővel, fekete csizmában. Egyéb öltözete a' leányéval mindenben egy. Ezzel szemközt áll — 4) egy még bajuszát korafedte ifiú, füzérrel és bíbor színű szélfujta szalagos, mostani divatú kalapban; gyölcs, redős 's galand-ujú üngben, vörös posztó szegesű, 's virágokkal himzett szürdolmányban, zöld selyem mellényben (itt lajbliban), rojtos fekete selyem nyakravalóval, zsinórokkaal mesterkelt setét kék színű posztó nadrágban, — fekete sarkantyús csizmaszára mellett látszik a' magyarnak egyik tulajdona, a' pipa.

Illyen alakú öltözetben tette útját pünkösöd második népünnepén e' két család az egy órányi távolságban fekvő nyitrai várnak székes templomába, ott az ünnepi magyar ajtatosságban és pünkösői bucsúban részt veendő.

Közli a' képrajzokkal együtt

DRNOVSZKY FERENCZ.

KÜLÖNFÉLE.

Jó gyalogló. Bizonyos híres angol gyalogló nagy pénzmenyiségben fogadott, hogy Crontavernéről, (a' londoni Chapterstreeten) Vauxhall-Roadon keresztül Croydonra és vissza, 10 egymás után következő napon, háromszor fog naponként menni; így mindennap 60 angol mértföldet kell gyalogolnia. A' fogadás feltételeiben még az is áll, hogy 10-dik napon a' harmadik visszafordulás alkalmával egy óraig fellábon kell állnia, mint a' gólyának. — Próbálná-meg csak az a' bizonyos sir kecskeméti vagy debreczeni homokpusztáinkon gyalogolni, alkalmasint elvesztené kedvet többször illy fogadásba ereszkedni.

Hű 's hőslélekü hindu-nők. Rasputana-ban vannak, mint az útak-
zók beszélük — engedelmet szép olvasónéim, e' mindjárt következő kissé vak-
merész kifejezésért, mi csak az utazók szavainak viszhangja vagyunk — a'
legjobb nők. Midőn Ganore szép királynéja, kéjgegséinek közepette ellensé-
gének kezeibe esett volna, a' győzelmes, hogy a' meggyőztetett szépségének
hódoljon, olly ajánlatokat tön neki, melyeket egy trónon ülő királyné is el-
fogadtatott volna. A' győzelmes vele trónját kíváná megosztani, szíve és ha-
tártalan birodalmi feletti uralkodást ajánla neki. A' szép fogoly nő, azon
meg meggyőződésében, hogy itt az ellenszegülés sikeretlen lenne, mindenben
megegyezett, és az eljegyzésnek napja és órája meghatározaték. Gazdag
menyekzői köntösben, a' málka ajándékában, drága gyöngyök 's kövekkel di-
szítve lépett palotája széles erkélyére a' khán, hol a' szertartások végzendők
valának, és kecses menyasszonya mellé ült. Azonban hirtelen elhalványult 's
kiállhatlan hűségéről panaszkodott. — „Vizet! vizet!” — kiáltá a' khán, nyug-
talan forgása közben, és szorongásában a' ruhát mely lángoló melljét takará,
széttépé. — „Nemes khán, — mondá a' legyőztetett királyné nyugodtan —
köntösöd meg van mérgeztve. Eljegyzésünk napja, halálunké is leend; rám
nézve ez volt az egyedüli eszköz, a' szegénytől menekedni.” E' beszéd után
az erkély alatt hömpölygő folyamba rohant, melynek sötét árjából többé fel
sem bukkott.

EMLEKMONDÁS.

B o l d o g.

Boldog csak addig vagyunk,
Mig éretlen még az agyunk,
Vagy mikor ez meghült már
's inségünkben ez határ.

KISFALUDY SÁNDOR után K. H. K. J.

A' nemzetiség angyala legmagasabban emeli az embert az istenség
ideáljához. Hol annak mennyei sugalma nem hathat már a' lakosoknak ünség,
ön szeretet, 's egyéb nyomorúsági siketségein keresztül, ott árnyekba borul
a' világ, 's örök setétség nyomja a' hont.

Gr. SZÉCHENYI I. után S. KAROLINA.

A' könyv ollyan, mint a' szép leány. A' szív édesen vonzatik hozzá,
mint honja virágához: ha rossz kettőssen sinli veszteségét.

KISFALUDY KÁROLY után K. H. K. J.

Elmefuttatások. Minden csapszék egy vig komoly intézet, mely-
ben a' bolondságot és észet bugyákban árulják, 's hol a' szegények néhány
pillanatra nyomorultságukról megfeledkeznek.

Sok lálogatási jegy azon látogató személynek emléklapja, ki igen örven-
dett, hogy nem lelte a' látogatandót.

B. E. U-ból.

Előbbi rejtvény: Latzkovics.

Szerkezi Róthkrepf Gábor, halpiacson alul a' Duna partján. 114. szám alatt.

Nyomt.

Debreceni Károlyi utca 612.

KÖNYVTÁR

2854/1034

gyarapodási naplószám.